

עיתון התורה

הרב שלמה לוונשטיין שליט"א

לקט פירושים מתוך שיעור פרשת שבוע
בביהכ"ס "דברי שיר" רח' זכריה 4 ב"ב יום חמישי בשעה 22:00

גליון מספר 74

בשלח תשס"ט

שתהיה להם עכ"פ איזו זכות. ולכן כשבא משה ובקש מה' להציל את ישראל, אמר לו הקב"ה לא ממני אתה צריך לבקש אלא מהם. דבר אל בני ישראל ויסעו. שיעשו מסירות נפש ובזה אוכל לסתום את פי המקטרג.

"ויאמר ה' אל משה מה תצעק אלי דבר אל בני ישראל ויסעו ואתה הרם את מטך וגו' ובקעהו ויבואו בני ישראל בתוך הים ביבשה" (יד טו)

יש לדייק, שהמילה "ואתה" מיותרת לכאורה, והיה מספיק לומר "והרם את מטך"?

ומפרש האדמו"ר מבאבוב זצ"ל, (הובאו דבריו ב"טללי אורות" של הרב קלר) ע"פ מה שכתוב בספר דניאל, שאמרו חנניה מישאל ועזריה לנ"י אנחנו עובדים לאלוק שיכול לשמור עלינו וכו'. וב"לקוט שמעוני" אומר אם מציל אותנו או לא מציל אותנו, בכל מקרה אנו נכנס לאש. וההסבר הוא, שכאשר אדם רוצה למסור את נפשו על קדוש ה' לא צריך לחשבן אולי ה' יציל אותי מאלה שרוצים לקחת את נפשי. אלא אדם מחויב למסור את נפשו בפועל ממש בלי שום מחשבה אחרת. והנה כאן היה קטרוג גדול על עמ"י שהשר של מצרים היה מקטרג ואומר הללו עובדי ע"ז וכו'. לכן רצה הקב"ה להציל את ישראל ע"י שימסרו את נפשם ובזה תהיה להם זכות להנצל. אך אם בני"י ידעו שבסופו של דבר יקרע הים, אין כאן מסירות נפש, ולכן אמר למשה, להם תגיד שיכנסו למים, ואתה – לך אני אומר הרם את מטך ונטה את ידך על הים ובקעהו. לך אני מגלה שבאמת אציל אותם אבל להם אני אומר שיכנסו לים במסירות נפש.

"עזי זמרת קה ויהי לי לישועה" (טו ב)

בספר "לקט יוסף" כתב לפרש פסוק זה ע"פ דברי חז"ל במדרש, שהשר של מצרים אמר, רבש"ע, מה היא הזכות שיש לבני"י שתעשה להם ניסים. ענה לו הקב"ה שעתידין לקבל את התורה שנקראת "עוז" וזה שאמר הכתוב "עזי זמרת קה". ענה השר של מצרים, והרי עתידין אח"כ לומר "אלה אלוהיך ישראל" ויעשו את העגל, א"כ מה תועלת יש בקבלת התורה? ענה לו

"ויהפך לבב פרעה ועבדיו אל העם ויאמרו מה זאת עשינו כי שלחנו את בני ישראל מעבדנו" (יד ה)

אומר הרב מנחם צבי טאקסין בספרו "אור תורה" שהמצרים תפסו את עצמם והתחילו ללמד זכות על ישראל ואמרו, הרי בני ישראל לא רצו ללכת אנחנו שלחנו אותם וגרשנו אותם מפה. ועכשיו בני ישראל לא חוזרים כי הם מפחדים מאתנו. לכן נרדוף אחריהם ונגיד להם שאנחנו מסכימים שיחזרו...

וזה מדויק היטב בפסוקים. שהרי הפסוק אומר "ויהפך לבב פרעה ועבדיו אל העם". מה הכוונה? אלא שדנו את עם ישראל לכף זכות ואמרו שבני ישראל צדיקים, וזה שהם לא חוזרים זה בגללנו. וכך אומר הפסוק ויאמרו מה זאת עשינו כי שלחנו, אנחנו אשמים כי גרשנו אותם ועכשיו הם מפחדים לחזור.

"ויאמר ה' אל משה מה תצעק אלי דבר אל בני ישראל ויסעו" (יד טו)

ויש לדייק ולשאול מדוע אומר הקב"ה מה תצעק אלי, וכי מה יעשה משה אם לא יצעק, ואל מי יצעק אם לא אל הקב"ה?

ואומר הרב משה קלר זצ"ל, בספרו "טללי אורות" לבאר זאת על פי משל. שהיה פעם אדם עשיר וגבור שכעס על בנו יחידו בגלל התנהגותו הרעה. עד כדי כך שנידה אותו אביו מביתו והבן התהלך ברחובות בעירום ובחוסר כל. הלך הנער אל אחד השכנים ובקש ממנו שידבר עם אביו שיתן לו נעלים ובגדים. הלך השכן ודבר עם האב ואמר לו חוס נא וחמול נא על בנך שהולך ערום ויחף וקר לו. השיב לו אבי הנער: אדרבה, עד שאתה מדבר אתי על זה, דבר עם בני, הרי אני אבא ולבי שותת דם על כך שלבני קר. אבל אינני יכול לעזור כיון שמצווה אני לחנכו. דבר אתו ותגיד לו שיטיב את דרכיו ומעשיו, ואז הכל מוכן בשבילו.

והנמשל: שבשעה שהיו ישראל נתונים בצרה, היה השר של מצרים עומד ומקטרג הללו עובדי ע"ז וכו' מה נשתנו אלו מאלו, ואבותינו ע"ה לא היתה להם אז שום זכות, כמו שכתוב "ואעבור עליך וגו' ואת ערום ועריה" והקב"ה ברוב רחמיו רצה להצילם, אלא שביקש

הקב"ה ויהי לי לישועה. כלומר, הלא עתיד משה רבינו לסגור על ישראל ולומר להקב"ה, רבש"ע הלא אמרת אנכי ה' אלוקיך אשר הוצאתיך לא יהיה לך, לי ציוית, ולא להם. א"כ זו כוונת המדרש שאמר הקב"ה לשר של מצרים ויהי "לי" שמשוה רבינו אמר "לי ציוית", זה היה לישועה.

"ה' ימלוך לעולם ועד" (טו יח)

במדרש: "ה' ימלוך לעולם ועד" מפני מה, והתשובה, "כי בא סוס פרעה".

ומפרש הגאון מוה"ר יוחנן מקרעמניץ זצ"ל (הובאו דבריו ב"טללי אורות" של הרב קלר) ע"פ דברי ה"פנח רזא". ה' ימלוך הקדים "ה'" ל"ימלוך". אבל דוד אמר "ימלוך ה'". וההסבר הוא, שמשוה הקדים את שם ה' מפני שאח"כ כתוב "כי בא סוס פרעה וכדי שלא לסמוך את שם ה' ל"כי בא סוס" כתב את המילה ימלוך ביניהם. לעומת זאת, ודוד כתב "ודרך רשעים יעוות ימלוך ה'". וכדי לא לסמוך את שם ה' לרשעים, כתב את המילה "ימלוך" ביניהם. וזו כוונת המדרש ששאל, "ה' ימלוך" מפני מה? כלומר מפני מה אמר "ה'" לפני "ימלוך", והתירוץ הוא, מפני "כי בא סוס פרעה".

"ויאמר אם שמוע תשמע לקול ה' אלוקיך והישר בעיניו תעשה וגו' כל המחלה אשר שמתי במצרים לא אשים עליך כי אני ה' רופאיך" (טו כו)

וקשה, מאחר שלא יסיר המחלה מה צורך ברפואה. ועיין רש"י.

ובספר "אבן משה" (הובאו דבריו ב"ילקוט הדרוש") מבאר ע"פ משל: שני אנשים שלא הכירו זה את זה הזדמנו לפונדק אחד וישנו שניהם בחדר אחד. ויהי בלילה, גנב האחד את ארנקו של השני ובתוכו אלף אדומים (סוג של מטבע). החזיק הגנב בגנב, ותבע ממנו להשיב לו את הגניבה, מפני שרק שניהם לנו בחדר ואין אחר עמיהם. ויהי כאשר הכחיש הגנב שאינו יודע מאומה, אז אמר לו הגנב אם תשיב את הגניבה מוטב ואם לא אשבור לך את כל השיניים ולא תשאר לך אפילו שן אחת. ענה הגנב, לו יהי שבידך להפיל את כל שיני, לא נורא, כיון ששמעתי שיש בעיר זו וזו מומחה אחד

שעושה שיניים תותבות, ומבקש שכר מועט. אם כן, כדאי לי שתשבור את שיני ואשאר עם האלף אדומים, ואסע לעיר זו ואתרפא ע"י הרופא ואז ישארו בידי שמונה מאות אדומים. ענה לו הנגנב: אני הוא המומחה ששמעת אודותיו, וכמו שבידי להפיל את שיניך, כך בידי לקבוע שאם תסע אלי לתקן את שיניך, לא אתקנס עד שתשיב לי את הגניבה. ואם כן, כיון שבסופו של דבר אתה מוכרח לבוא אלי, למה לך שיניים חדשות והוצאות וטורח גדול מוטב לך להשיב לי את הגניבה ואכול בשמחה את לחמך בשיניים אשר המה עצמך ובשרך...

כך הקב"ה מייעץ לישראל שינצלו מכל מחלה ומציע להם לשמוע בקול ה', לעשות הישר, להאזין ולשמור כל חוקי ה'. וכדי שלא יאמר האדם בלבבו קשה לי לקיים כל אלה, רק בשרירות לבי אלך. ואם הפחד הוא מעונש המחלות, הלא ישנם בעולם רופאים ובתי מרקחת וכל מיני רפואות לכל מיני מחלות. לכן מסיים הכתוב: "כי אני ה' רופאך" כי כל הרפואות לא ירפאו אותך בלעדי מאמר ה' והסכמתו על כל רפואה, וכל רפואה לא תועיל אם לא בתשובה וקבלת עול מלכות שמים. ואם כן כיון שסוף סוף תוכרח לשוב מדרכך ולעשות הטוב והישר בעיני ה' הלא טוב לך שתשמע מיד בקול ה' ואז כל נגע לא יקרב באהלך.

"ויאמר ה' אל משה הנני ממטיר לכם לחם מן השמים וגו' למען אנסנו הילך בתורתך לא" (טז ד)

בספר "ליקוטי מהר"ם שיק" כותב בשם זקנו, הגאון הצדיק ר' דוד צבי זצ"ל, דיש לדקדק למה לא כתוב בשלו או במים שה' נתן להם את זה כדי לנסותם אם ילכו בתורתו. ועוד, מה שייך כאן במן הנסיון אם ילכו בתורתו?

ומפרש, ע"פ מה שכתוב במשנה במסכת אבות: "כך היא דרכה של תורה פת במלח תאכל ומים במשורה תשתה וכו'" והנה במדרש כתוב וכן פירש רש"י שהיו יכולים לטעום במן כל מיני טעמים ותענוגים שהיו רוצים. וא"כ אמר הקב"ה, למען אנסנו באכילת המן אם ילכו בתורתך, דהיינו אע"פ שיכולים לטעום במן כל התענוגים, בכל זאת ילכו רק בדרך התורה דהיינו פת במלח תאכל ומים במשורה תשתה, וזו הכוונה הילכו בתורתך – בדרכה של תורה כמאמר התנא במשנה.

